

Projekt: BIODIVERZITA – šetrně k přírodě
reg. č. 17/004/0111e/452/000072
Biodiverzita II. Extenzivní chov skotu a ovcí,
využití šetrné pastvy k zvýšení biodiverzity

09.06.2018
Orlické Záhoří čp. 70

EVROPSKÁ UNIE
Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova
Evropa investuje do venkovských oblastí
Program rozvoje venkova

PROGRAM ROZVOJE VENKOVA

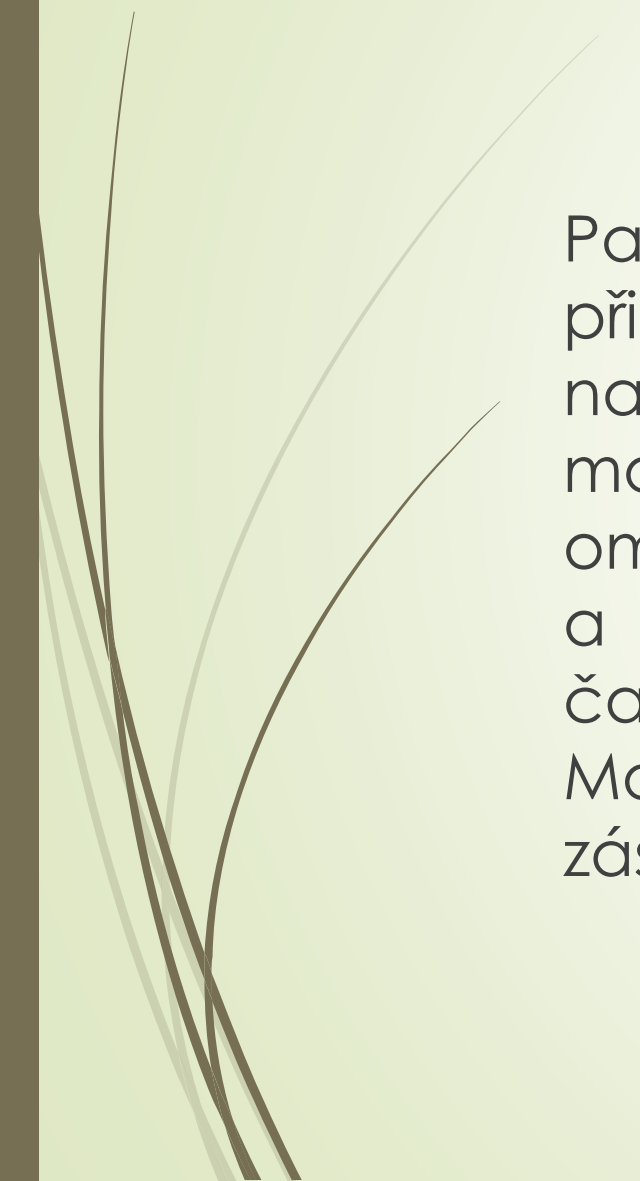
Pastva masného skotu (BTPM)

Masný skot preferuje šťavnatější pastevní porost z přiměřeně vlhkých stanovišť, kdežto ovce vyžadují biotopy vyloženě sušší. Při vyšších teplotách se obvykle zvířata nepasou. V našich oblastech, za horkého počasí, kdy je doba pastvy ve dne omezena, využívají volně chované krávy k pastvě chladnější noci, zejména za měsíčního svitu, kdy mohou dobře rozeznat jednotlivé komponenty porostu.

Pastva masného skotu (BTPM)

Pastva je rovněž u masného skotu základním krmivem, přičemž biologické vlastnosti masného skotu umožňují nalézt dostatek potravy i na takových pastvinách, kterých mohou jiné druhy hospodářských zvířat využívat jen s omezením. Klíčovým obdobím pastvy je obvykle červenec a srpen, kdy při nedostatku srážek porosty zasychají a často neposkytují dostatek živin pro pasoucí se zvířata. Možností v takovém chovu je pracovat s dostatečnou zásobou sena a v kritickém ročním období přikrmovat.

Pastva masného skotu (BTPM)

Před zahájením pastvy je potřeba respektovat skutečnost, že přechod ze zimního krmení na pastvu je výraznou změnou ve výživě zvířat, a proto je třeba zvířata na ni připravit. V přechodném období je třeba mimo pozvolného přechodu na jiný typ výživy (1-2 týdny) zajistit i zootechnická opatření zahrnující především ošetření paznehtů a odčervení stáda. Z krmné dávky se postupně vyřazují konzervovaná šťavnatá krmiva a prodlužuje se pobyt na pastvině (1-2 hodin na celodenní pastvu). Zvířata se postupným prodlužováním pobytu na pastvině otušují a přizpůsobují daným klimatickým podmínkám. Navíc se zvyšuje chodivost stáda.

Pastva masného skotu (BTPM)

Hereford *Bos primigenius taurus* - Hereford
Herefodský skot patří v rámci světových
masných plemen mezi jedno z nejstarších
a nejrozšířenějších plemen skotu. Lze se s
ním setkat prakticky ve všech...

Pastva masného skotu (BTPM)

V podmínkách České republiky je možno počítat asi se 3 až 4 pastevními cykly za rok. Je nutno počítat s dobou pro obrůstání porostu. Při stanovení zatížení pastviny je třeba vycházet z potřeby živin paseného druhu a kategorie, z výnosu pastviny, techniky krmení a sní spojenou výší nedopasků, respektive i s doplňkovým využitím pastevních porostů (kosení části pastvin v jarních měsících). V dané souvislosti je třeba zohledňovat i dynamiku výnosu pastevního porostu v průběhu roku. Pokud se bere úrodnost pastviny dosažené v květnu za 100%, pak tvoří výnos v červnu zhruba 90 – 100%, v červenci 70%, v srpnu 50% a v září 40%. Pokud je pastevní porost jediným zdrojem živin pro pasená zvířata, pak je nutno na pokles produkce porostů reagovat buď redukcí počtu zvířat na jednotku pasené plochy, nebo naopak rozšířením pastevní plochy.

Pastva masného skotu (BTPM)

Dalším klíčovým bodem na pastvě je dostatek pitné vody. Pokud se na pastvině najde přirozený zdroj vody, bývá nutné k němu částečně zpevnit přístupovou cestu, jinak dojde ke zničení rozsáhlé části porostu. Příjem vody je závislý zejména na druhu a množství přijatých krmiv, mléčné užitkovosti, ročním období, teplotě a vlhkosti vzduchu, pohybu a výživném stavu. Při celoroční pastvě by zvířata neměla být rušena. Zvířata si volí období aktivity a odpočinku v závislosti na dostupnosti pastevního porostu (jeho výnosu a kvalitě) a klimatických podmínkách (teplo, déšť, vítr, aj.). Jejich přirozená pastevní aktivita začíná v časných ranních hodinách, různě intenzivní bývá (v závislosti na počasí) i během odpoledne a nejvyšší bývá večer (zvláště v horkých letních dnech). Masný skot se při celodenní pastvě pase i v noci a v ranních hodinách. Jiná situace nastává při časově omezené pastvě. Při ní je třeba zajistit dostatečně dlouhou dobu, aby zvířata mohla přijmout požadované množství krmiva.

Specifika pastvy jednotlivých druhů hospodářských zvířat

- Pastva skotu
 - Pastva ovcí
 - Pastva koz
 - Pastva koní
 - Pastva prasat
-

Pastva skotu

- Při pastvě skotu je malá selektivita spásání. Skot patří mezi tzv. pastevní generalisty. Spásání porostu je na výšku 3 - 5 cm. Skot opomíjí pokálenou vegetaci. K úplnému nasycení není třeba při pastvě přikrmovat.
- Chov skotu s využitím pastvy má velký ekonomický význam. Dojnice na dobrém pastevním porostu dosahují dobrou dojnost při nižších nákladech. Vzhledem k nižší pohybové aktivitě dojníc (200 – 300 m ve stájovém chovu) musíme pastvu organizovat do vzdálenosti maximálně 1 km. Vyšší pohybová aktivita se projeví snížením mléčné produkce (Botto a kol., 1988). Holůbek a kol. (2008) uvádí, že nejvyšší příjem pastevní hmoty je při výšce porostu 90 – 110 mm. Dle Teslíka a kol. (2000) můžeme pastevní plochy pro pastvu skotu využívat buď extenzivně a to kontinuálním způsobem spásání (tzv. volná pastva), kdy na jednotku plochy 1 ha doporučuje zatížení pastviny 1,4 DJ.ha⁻¹. Nebo můžeme využít intenzivního systému spásání a to oplůtkovou pastvou, kdy je Teslíkem a kol. (2000) doporučené zatížení pastviny 2,2 – 2,5 DJ.ha⁻¹.

Pastva skotu

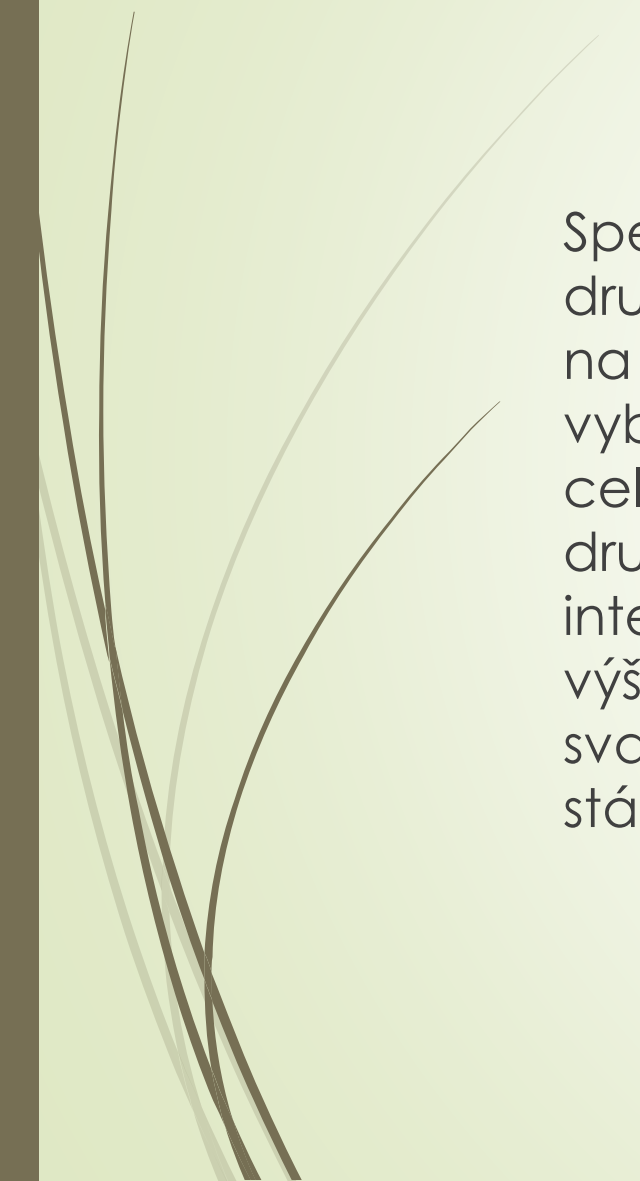
Pastva krav bez tržní produkce mléka

Pastva dojnic

Pastva ovcí

Specifikum ovcí je v tom, že v pastevním porostu přijímají daleko větší druhové spektrum než skot. To výrazně snižuje nutnost dalších zásahů na pasené ploše. Ovce se pasou stupňovitě, tj. na stejném místě si vybírají porosty postupně od nejkvalitnějších k nejhorším, až do jejich celkového spasení, zpravidla až na úroveň drnu (Veselý et al.). Na druhou stranu, pokud mají ovce možnost výběru a pastva není intenzivní, tak patří mezi výrazně selektivní spásače. Ovce spásá na výšku 2 - 3 cm, vytváří nižší tlak na půdu (vhodná pro pastvu ve svažitém terénu). Nehodí se pro pastvu vlhkých lokalit. Výrazné stádové chování.

Pastva ovcí

Pasení ovcí musí zabezpečovat dostatečnou výživu pro produkci. Pastevní porost musí obsahovat především vysoký podíl bílkovin. Ideální porost pro ovce by měl obsahovat 35 – 40 % jetelovin, 25 – 30 % hodnotných bylin a 30 – 35 % nižších trav. Porost by měl být mladý, lehce a rychle stravitelný. Z jetelovin je v pastevním porostu nejčastěji zastoupen jetel plazivý, který je zároveň nejhodnotnějším zdrojem bílkovin. Z hodnotných bylin je v travních porostech hojně zastoupena smetánka lékařská, která způsobuje mírné zabarvení mléka do žluta. Další zajímavou bylinou je kontryhel obecný, který má vysoký obsah minerálních látek a pro jeho šťavnatost a chuťové vlastnosti ho ovce vyhledávají. V kalichovitě utvářených listech se udržuje větší množství vody. Mimoto se vyznačuje i silným vytlačováním vody z listových cév na okraje listů. Nejvíce zastoupenou skupinou rostlin jsou v pastevním porostu trávy, které jsou zdrojem sacharidů a v mladších stádiích i bílkovin. Do pastevních porostů pro ovce se nejvíce hodí lipnice tvořící hustou podsadu. Na hodnotných pastvinách se nacházejí i kostřava luční, kterou se doporučuje podsévat. Podobně na tom je i jílek vytrvalý, který však ve vyšších polohách nesnáší hnojení vysokými dávkami dusíku. Z ostatních trav se v menším rozsahu vyskytuje tomka vonná, psineček obecný a kostřava červená. Nedoporučuje se v pastevních porostech srha laločnatá, která rychle stárne a obsahuje vysoký podíl křemičitých sklerenchymatických pletiv, které způsobují tvrdost listů a snižují stravitelnost (Keresteš a kol., 2008).

Pastva ovčí

Ovce má výrazné stádové chování

Ovce jsou vhodné pro spásání svažitých poloh

Pastva koz

-
- Kozy spásají porost na výšku 5 cm. S oblibou se zaměřují zejména na střední část porostu. Podobně jako jiné druhy zvířat se vyhýbají pokálené vegetaci. Preferují zejména dřevitou vegetaci a rostliny obsahující taniny. Dřeviny okusují po celý rok.
 - U koz se cení jejich schopnost využívat krmiva s vysokým obsahem vlákniny. V důsledku toho zhodnocují ještě větší množství druhů, a to navíc i v přestárlém porostu, než ovce. Na rozdíl od ovcí, konzumují i pcháč oset a řadu druhů, které jsou pro ovce označené za jedovaté a škodlivé. Mezi je možno zařadit bolševník obecný, bodlák nící, jitrocel, svízel a šťovík. Sklon k pestrosti krmiva se zpravidla pozitivně projeví ničením některých plevelných hluboko kořenících druhů rostlin. Koz je možno využít při regeneraci zaplevelených ploch travních porostů, včetně luk nebo mezí.

Pastva koz

Kozy preferují dřevitou vegetaci

Pastva koz

Pastva koní

- Pástevní odchov koní je jedním za základních požadavků chovu koní. Pástevní porost působí příznivě na fyziologii trávení svými dietetickými účinky. Čím mladší je porost, tím vyšší je jeho stravitelnost. Starší porost obsahuje více celulózy. Koně patří mezi selektivní spásáče. Exkrementy vylučují na určitá místa a vyhýbají se pokálené vegetaci. Okus je nižší. Destrukci porostu způsobují zejména svými kopyty.
- Způsoby pastvy koní:
- Volně na neohrazených pastvinách (paseme pouze v extenzivních podmínkách v podhorských a horských oblastech s rozsáhlými a méně výnosnými porosty, jejichž oplocení je nákladné. Využití těchto porostů není často ani 50 %).
- Na kulturních oplocených pastvinách (dochází k lepšímu využívání pastevní plochy za pomoci oplůtkové pastvy), (Dušek a kol. 2007). Příliš malé plochy pastvin nejsou pro koně vhodné, protože pastva má nabízet nejen potravu, ale i místo k pohybu (Meyer, Coenen, 2002).

Pastva koní

Koně selektivně spásají určité rostliny nebo části rostlin (Meyer, Coenen, 2002). Tím, že si koně vybírají rostliny, které spásají, ovlivňují dynamiku porostu. Některé druhy jsou vytlačeny, jiné se pastvě přizpůsobí nejčastěji tvorbou přízemních růžic nebo plazivých oddenků (Berg et al., 1997). Nejvhodnějším poměrem mezi travinami, bobovitými rostlinami a aromatickými bylinami je 70 – 80 : 20 – 25 : 5. Z trav se do porostů doporučují směsi kostřavy luční, lipnice luční, srhy laločnaté, sveřepu bezbranného, psárky luční, jílků a bojínků a dalších, podle lokalit a místních zkušeností (Dušek, 2007). Meyer a Coenen (2002) uvádějí, že chutnými jsou pro koně kostřava červená, kostřava rákosovitá, kříženci mezi jíllem vytrvalým a jíllem mnohokvětým a pohánkou, kdežto psárka luční, bojínek, srha, kostřava luční, druhy sveřepu a pýry nejsou oblíbeny. Průměrnou chuťovou hodnotu má lipnice luční, jílek vytrvalý a psineček tenký. Z jetelovin mají koně v oblibě jetel plazivý, kdežto jetel červený nepreferují. K bylinám se střední až dobrou výživnou hodnotou patří smetánka lékařská, řebříček obecný, bedrník velký, jitrocel kopinatý, krvavec velký a šťovík kyselý. Jsou však vhodné tehdy, nevyskytují-li v zeleném stavu v příliš velkém množství. Slabou krmnou hodnotu mají sedmikrásky, kopretiny, rožec, chrpy a pryskyřník plazivý.

Pastva koní

Pastva koní

Pastva prasat

V minulosti byla u nás provozována dnes již zakázaná pastva prasat v lesích. Pastva prasnic se selatý na travních porostech je realizována zejména ve velké británii. Prasata se ovšem mohou pást i na pícninách pěstovaných na orné půdě. Píce by měla být bohatá na živiny, s nižším obsahem vlákniny. Travní porosty by se měly vyznačovat dominancí jílku vytrvalého.

Pastevní systémy

Oplůtková pastva

Honová pastva

Volná pastva

Oplůtková pastva

Tato forma organizace pastvy vyžaduje asi 6 až 10 oplůtků. Pokud je to možné, jsou blízko u sebe, aby byly krátké naháněcí cesty a menší potřeba času pro přehánění stáda. Pro krávu s teletem je potřeba asi 0,3 ha souvislé pastevní plochy. Doba spásání oplůtku je od 4 do 6 dnů (BAUER et al., 1997). Optimální výška pastevního porostu je při tomto systému 15 cm. Porost vyšší než 20 cm má tendenci metat. Hustota porostu je při oplůtkové pastvě 5 000 až 15 000 odnoží na 1 m². V době intenzivního růstu pastevního porostu v květnu a červnu mají být získány přibližně dvě třetiny potřebného zimního krmení. Z druhého a třetího nárůstu má být získána zbývající třetí třetina potřebného krmení pro zimní období. V pozdním létě a na podzim se celá plocha využívá pro pastvu. Celkově se počítá s 4 až maximálně 5 pastevními cykly (nárůsty) za rok. Pro hnojení se využívají zejména statková hnojiva. Průmyslová hnojiva se doporučuje nasazovat pouze při naléhavé potřebě (suché období nebo jiné extrémní půdní či klimatické poměry). Ošetřením oplůtků po skončení pastvy je možné docílit zvýšení výnosů v následujícím pastvením období. Manipulace se stádem a rozdělování pastvy na oplůtky zvyšuje potřebu pracovního času a také nároky na materiál. Z tohoto pohledu je oplůtkový systém časově a materiálově náročnější než honová pastva.

Oplůtková pastva

Oplůtková pastva je intenzivnější způsob využívání pastevních porostů, optimální výška porostu 15 cm

Honová pastva

Honová pastva je kombinací pastvy oplůtkové a volné. Pástevní plocha je rozdělena na 2 až 3 oplůtky (hony). V závislosti na intenzitě růstu travního porostu je možné počátkem vegetačního období získat dostatek konzervované píce pro zimní období. Zároveň je po celé pástevní období pro zvířata k dispozici nejenom obrůstající mladá tráva, ale také porost ve starší vývojové fázi. Kravám bez tržní produkce mléka a telatům to umožňuje vyrovnané, přežvýkavcům odpovídající a potřebu pokrývající zásobení živinami po celé pástvení období (BAUER et al., 1997). Případné vysoké zatížení ve spojení s hnojením statkovými hnojivy, nebo doplněním dusíku prostřednictvím průmyslových hnojiv, může negativně ovlivnit botanické složení travního porostu. Vzhledem k tomu je dobré každé 2 až 3 roky provádět analýzu obsahu živin v půdě a na základě jejich výsledků upravit plány hnojení.

Honová pastva

Honová pastva je extenzivnější způsob pastvy, porost je rozdělen na 2 - 3 oplůtky

Volná pastva

Zvířata mají pastvenní plochu k dispozici po celé vegetační období a nejsou tudíž přeháněna z pastviny na pastvinu. Prostřednictvím vysokého pastevního tlaku je vegetace vystavena enormnímu zatížení (BAUER et al., 1997). Zvířata mají možnost neomezené selektivity. Spásají oblíbené druhy a tím ponechávají plevelné a méně hodnotné rostliny. Porost prakticky nemá období klidu a tak nemůže nahromadit potřebné množství rezervních látek (HOLUBEK et al., 2007). Botanické složení travního porostu je možné pozitivně ovlivnit sníženým zatížením (BAUER et al., 1997). Volná pastva patří k extenzivním způsobům chovu. Na porosty nejsou aplikována průmyslová hnojiva a omezeny jsou mechanické zásahy. Jakmile musíme vkládat do organizace pastvy výrazné investice, přestává být pastva vyloženě extenzivní. Vyloženě extenzivní volná pastva bývá zpravidla provozována na prériích Severní Ameriky nebo na pampách Jižní Ameriky (RAIS, 1995). Aby byl tento systém pro chov krav bez tržní produkce mléka ve střední Evropě rentabilní a aby jejich potřeba živin mohla být pokryta z pastvy, musí být během vegetace pastvina přihnojena dusíkem (BAUER et al., 1997). Ten se projevuje sice pozitivním působením na růst a tím na vysoký výnos pastviny, ale škodí druhové diverzitě. Díky tomuto umělému zvyšování užitkovosti se redukuje původní druhová diverzita na úroveň 40 % (BAUER et al., 1997). Nehnojené pastviny vykazují po několika letech spásání známky nedostatku minerálů. Zvířatům je třeba poskytovat lyzy s hořčíkem a také lyzy pro doplnění sodíku (POZDÍSEK a BJELKA, 2002).

Volná pastva

Při volné pastvě mají zvířata k dispozici celou pastevní plochu

LEGISLATIVA

Vydalo:

MZe ČR

Metodika k provádění nařízení vlády

č. 75/2015 Sb.,

o podmínkách provádění agroenvironmentálně-klimatických

opatření a o změně nařízení vlády č. 79/2007 Sb.,

o podmínkách provádění agroenvironmentálních opatření,

ve znění pozdějších předpisů

pro rok 2018

Změny v provádění podopatření OTP

Změny v provádění titulu Druhově bohaté pastviny

Na základě souhlasného stanoviska orgánu ochrany přírody lze snížit limit minimálního přívodu dusíku pastvou hospodářských zvířat. Limit může být orgánem ochrany přírody libovolně snížen, a to až na 0 kg dusíku.

ZMĚNA ZAŘAZENÍ V RÁMCI PODOPATŘENÍ OŠETŘOVÁNÍ TRAVNÍCH POROSTŮ (§ 6 NV 75)

Změna zařazení ze základního na nadstavbový titul při vyhlášení nového ZCHÚ nebo oblasti Natura 2000

Na dílu půdního bloku, na kterém je nově vyhlášeno ZCHÚ, ochranné pásmo NP nebo oblast Natura 2000 může

žadatel požádat o změnu zařazení ze základního titulu do některého z nadstavbových titulů podopatření OTP. Změna je prováděna prostřednictvím žádosti o zařazení nebo žádosti o změnu zařazení (§ 3 NV 75) podávané do 15. května kalendářního roku.

Změnu není možné provést na dílu půdního bloku, který je již zařazen do některého z nadstavbových titulů.

Změnu lze provést pouze v případě, že daný díl půdního bloku je ke dni podání žádosti o zařazení, kterou je žádáno o změnu zařazení, v LPIS vymezen jako příslušný nadstavbový titul.

Pokud žadatel splní podmínky pro změnu zařazení, SZIF ho zařadí do nového titulu. Nový závazek v tomto případě nevzniká a žadatel dokončí svůj původní pětiletý závazek.

SPOLEČNÉ PODMÍNKY PRO ŽADATELE V AEKO

CROSS-COMPLIANCE – KONTROLA PODMÍNĚNOSTI

Poskytnutí dotace v AEKO je podmíněno plněním kontrolních požadavků Cross Compliance (tzv. kontrola podmíněnosti).

Požadavky Cross Compliance zahrnují podmínky dobrého zemědělského a environmentálního stavu (DZES) a povinné požadavky na hospodaření (PPH). Jednotlivé požadavky, kritéria hodnocení a také postup snížení za jejich neplnění jsou stanoveny nařízením vlády č. 48/2017 Sb., o stanovení požadavků podle aktů a standardů dobrého zemědělského a environmentálního stavu pro oblasti pravidel podmíněnosti a důsledků jejich porušení pro poskytování některých zemědělských podpor.

Kontrolám podmíněnosti se detailně věnuje speciální publikace vydaná MZe „Průvodce zemědělce kontrolou podmíněnosti platný pro rok 2018“.

SPOLEČNÉ PODMÍNKY PRO ŽADATELE V AEKO

Následky nesplnění pravidel podmíněnosti:

- V případě jednorázového porušení kontrolovaného požadavku PPH nebo standardu DZES z nedbalosti dosahuje snížení **zpravidla 3 %, minimálně však 1 % a maximálně však 5 % z celkové částky dotace**, o kterou žadatel požádal v daném roce.
- Pokud je porušení hodnoceno jako úmyslné, stanovení snížení má představovat zpravidla 20 %, minimálně však 15 % a maximálně 60 %, v případě závažného úmyslného porušení je žadatel vyloučen z dotací a to i v následujícím kalendářním roce.
- V případě opakovaného nesplnění z nedbalosti (tj. v případě, že je v průběhu tří po sobě jdoucích kalendářních let zjištěno opětovné nesplnění požadavku PPH nebo standardu DZES) snížení nepřekročí **15 % z platby**.
- Pokud již bylo dosaženo snížení dotace ve výši 15 % a totéž nesplnění bude zjištěno znovu, bude považováno za úmyslné (tzv. „úmysl z opakování“) a snížení se pohybuje ve **výši 15–100 % z platby**.

K neposkytnutí platby může dojít také v případě, kdy žadatel zmaří provedení kontroly podmíněnosti s výjimkou předem a v daném termínu ohlášených případů vyšší moci nebo mimořádných okolností.

KOMBINOVATELNOST AEKO S DOTACEMI POSKYTOVANÝMI MŽP

Na dílech půdních bloků zařazených do AEKO je možné provádět z dotací MŽP takové činnosti, které jsou svým charakterem odlišné od činností financovaných v AEKO (a pokud jsou v souladu s pravidly pro evidenci ploch plnících mimoprodukční funkce v LPIS, tj. metodika LPIS). Jedná se například o výsadbu linií, skupin dřevin nebo tvorbu tůňek a malých vodních ploch, revitalizace vodních toků, revitalizace blat, revitalizace nivy nebo mokřadu, odstranění nežádoucích náletových a invazních dřevin, ošetření památného stromu, údržbu tůňky pro obojživelníky, výstavbu oplocení mokřadu atd.

KOMBINOVATELNOST AEKO S DOTACEMI POSKYTOVANÝMI MŽP

POZOR! Vždy je nutné zvážit, zda realizace opatření prováděného v rámci dotací MŽP nebude mít vliv na změnu (snížení) výměry dílu půdního bloku v AEKO, neboť takové snížení výměry není v rámci AEKO pardonováno!

Výše zmíněné aktivity je možné realizovat dle příslušných limitů pro plochy plnicí mimoprodukční funkce na zemědělské půdě. Kritéria pro ponechání plochy plnicí mimoprodukční funkce na zemědělské půdě jako součásti dílu půdního bloku jsou uvedena v metodických pokynech pro aktualizaci LPIS.

KOMBINOVATELNOST AEKO S DOTACEMI POSKYTOVANÝMI MŽP

Na dílech půdních bloků zařazených do AEKO je možné provádět z dotací MŽP takové činnosti, které jsou svým charakterem podobné činnostem financovaným v AEKO, ale pouze v případě, kdy dotace MŽP hradí jiný dodatečný náklad, než který je již zohledněn v platbě AEKO (viz příloha č. 4 PRV).

Jedná se například o posun termínu seče, ponechání nepokosených ploch, ruční seč, dodatečná seč, založení druhově bohatého travního porostu přisevem, podpora extenzivního hospodaření (zákaz hnojení) atd.

POZOR! Pokud je žadateli v rámci AEKO již hrazena újma vznikající nastavením podmínek v AEKO (např. újma za snížení výnosu píce z důvodu pozdní seče či nehnojení) nelze činnost, která vede ke vzniku této újmy, podporovat ještě z dotací MŽP.

KOMBINOVATELNOST AEKO S DOTACEMI POSKYTOVANÝMI MŽP

POZOR! Vždy je nutné zvážit, zda realizace opatření prováděného v rámci dotací MŽP nebude mít vliv na plnění podmínek rozhodných pro poskytnutí dotace v AEKO. V případě kolizí je v některých případech možné využít nastavených mechanismů souhlasného vyjádření OOP.

OŠETŘOVÁNÍ TRAVNÍCH POROSTŮ (§ 16 - § 19 NV 75)

Předmět dotace

Předmětem dotace v rámci podopatření Ošetřování travních porostů je plocha zemědělské půdy s kulturou trvalý travní porost (TTP) zařazený v podopatření Ošetřování travních porostů.

Struktura podopatření OTP

Podopatření OTP se skládá z jednoho základního titulu (obecná péče o extenzivní louky a pastviny) a devíti nadstavbových titulů, které jsou uvedeny ve schématu níže, včetně cílení titulů do volné krajiny a do tzv. prioritních oblastí (CHKO, NP, ochranná pásma NP (OP NP), Natura 2000).

OŠETŘOVÁNÍ TRAVNÍCH POROSTŮ (§ 16 - § 19 NV 75)

Volba konkrétního titulu v OTP

Prioritní oblasti (CHKO, OP NP, Natura 2000)

V prioritních oblastech jsou na všech dílech půdních bloků, které alespoň z 50 % spadají do některé z těchto oblastí, místně příslušným orgánem ochrany přírody vymezeny příslušné tituly podle charakteristiky daného stanoviště. Toto vymezení je pro žadatele závazné a žadatel si při vstupu do podopatření OTP na dílu půdního bloku volí titul podle vymezení v modulu ENVIRO (LPIS). Žadatel si v prioritní oblasti při vstupu do podopatření nemůže zvolit jiný, než vymezený titul. V opačném případě (převážně při tzv. „ručním podání žádosti“ a uvedení jiného než vymezeného titulu) bude žadatel vyzván k opravě žádosti o zařazení a pokud tak neučiní, bude tato situace vyhodnocena jako porušení a žadateli nebude na daný díl půdního bloku poskytnuta dotace, popřípadě mu bude na konkrétní díl půdního bloku udělena vratka dotace za celé období trvání závazku!

OŠETŘOVÁNÍ TRAVNÍCH POROSTŮ (§ 16 - § 19 NV 75)

V prioritních oblastech je možné vymezit všechny tituly, včetně základního titulu.

V případě vyhlášení nové prioritní oblasti je možné na dílu půdního bloku změnit zařazení ze základního titulu na některý z nadstavbových titulů. Pro to, aby žadatel mohl tuto změnu udělat, musí mít před podáním žádosti o změnu zařazení vymezen příslušný nadstavbový titul. Podrobnější informace k provedení této změny jsou uvedeny v kapitole 2.5.2.

OŠETŘOVÁNÍ TRAVNÍCH POROSTŮ (§ 16 - § 19 NV 75)

Volná krajina

Ve volné krajině, mimo prioritní oblasti, si žadatel může zvolit základní titul Obecná péče o extenzivní louky a pastviny, popřípadě nadstavbové tituly trvale podmáčené a rašelinné louky, ochrana modrásků, ochrana chřástala polního nebo suché stepní trávníky a vřesoviště, pokud je některý z těchto nadstavbových titulů na daném dílu půdního bloku vymezen. Ve volné krajině není vymezení nadstavbového titulu pro žadatele závazné a žadatel se při vstupu do závazku může rozhodnout, zda na tomto dílu půdního bloku vstoupí do základního titulu nebo zda si dobrovolně zvolí vymezený nadstavbový titul.

OŠETŘOVÁNÍ TRAVNÍCH POROSTŮ (§ 16 - § 19 NV 75)

Poznámka:

Volba titulu je jak v prioritní oblasti, tak ve volné krajině pro celé období závazku závazná a zvolený titul nelze v průběhu závazku měnit (s výjimkou změny z hnojených mezofilních nebo horských a suchomilných luk na nehnojené).

Změna titulu v průběhu závazku je považována za nedodržení závazku a žadatel je povinen vrátit veškeré poskytnuté dotace v OTP, vyplacené na tento díl půdního bloku od zahájení závazku.

Vymezování v modulu Enviro

Vymezení konkrétních titulů provádí místně příslušný orgán ochrany přírody na základě charakteristik cenného stanoviště na TTP konkrétního dílu půdního bloku. Místně příslušné orgány ochrany přírody dále uvedené:

OŠETŘOVÁNÍ TRAVNÍCH POROSTŮ (§ 16 - § 19 NV 75)

Oblast

CHKO
regionální pracoviště AOPK
NP nebo OP NP

Natura 2000, pokud se překrývá
regionální pracoviště AOPK nebo

s národním parkem nebo chráněnou krajinnou oblastí

Natura 2000 bez překryvu se zvláště
prostředí příslušného krajského úřadu
chráněným územím

Místně příslušný OOP

místně příslušné

správa daného NP

místně příslušné

správa NP

referát životního

OŠETŘOVÁNÍ TRAVNÍCH POROSTŮ (§ 16 - § 19 NV 75)

Návrhy vymezení provedené místně příslušným orgánem ochrany přírody prochází standardním schvalovacím postupem.

Návrh ve stavu auditu A0 předává místně příslušný OOP nadřízenému pracovišti (centrála AOPK, krajský úřad, správa národních parků), který návrhu udělí audit A1 a předá návrh na MZe. Na MZe je po kontrole správnosti vymezení návrh vymezení schválen prostřednictvím udělení auditu A2.

OŠETŘOVÁNÍ TRAVNÍCH POROSTŮ (§ 16 - § 19 NV 75)

Pokud žadatel v LPIS (záložka vyhledávání, dále záložka uživatel a políčko „nejisté vymezení ENVI“ ano nebo tisk č. 3) zjistí, že na jeho dílu půdního bloku nacházejícího se alespoň z 50 % v ZCHÚ nebo OP NP nebo Natuře 2000 není provedeno vymezení žádného titulu, popřípadě je toto vymezení nedostačující (v LPIS označeno jako tzv. „kolizní vymezení“), je nutné se obrátit na místně příslušný orgán ochrany přírody (viz výše).

Orgán ochrany přírody následně na daném dílu půdního bloku vymezí příslušný titul, popřípadě provede opravu stávajícího vymezení. V opačném případě nebude žadatel moci s daným dílem půdního bloku požádat o zařazení do závazku v OTP.

OŠETŘOVÁNÍ TRAVNÍCH POROSTŮ (§ 16 - § 19 NV 75)

Od roku 2016 je ke každému dílu půdního bloku v LPIS na kartě „Podrobné“ uvedena územní příslušnost pro vymezení ENVI. Do vyhledávání v LPIS byla pro kategorie „Kolizní vymezení“ a „Nevymezené ENVI“ doplněna možnost vyhledávat podle atributu územní příslušnosti k vymezení.

Zobrazení územní příslušnosti k vymezení ENVI je promítnuto i do tisku k „exportu“ vyhledaných dílů půdních bloků, ve kterém byl dodán sloupec s územní příslušností pro vymezení. Žadatelé tak mají možnost snáze dohledat místně příslušné pracoviště OOP, které jim na dílu půdního bloku vymezení provede.

OŠETŘOVÁNÍ TRAVNÍCH POROSTŮ (§ 16 - § 19 NV 75)

Pozor! Veškeré provedené změny v LPIS, včetně vymezení nového titulu nebo opravy kolizního vymezení se stávají účinnými s určitým zpožděním od konečného schválení, v některých případech až po schválení této změny na MZe!

Změny provedené po podání žádosti o zařazení/žádosti o dotaci se již do žádosti nepromítnou. Z tohoto důvodu je důležité dělat veškeré změny ve vymezení s dostatečným časovým předstihem před podáním žádosti o zařazení/ žádosti o dotaci!

OŠETŘOVÁNÍ TRAVNÍCH POROSTŮ (§ 16 - § 19 NV 75)

V případě provádění tzv. „mimořádné aktualizace LPIS“ je nezbytně nutné zkontrolovat platnost vymezení ENVI na dílech půdních bloků dotčených těmito změnami. Pokud bude při administraci žádosti o dotaci zjištěno, že se na dílu půdního bloku od data podání žádosti do 31. prosince nenacházelo platné vymezení, pak na tento díl půdního bloku nebude dotace poskytnuta.

Pozor!

Pokud nebude mít díl půdního bloku po část období od data podání žádosti do 31. prosince, nebo po celé toto období platné vymezení ENVI, pak na tento díl nebude v příslušném roce poskytnuta dotace!

Intenzita chovu hospodářských zvířat

V průběhu kontrolního období od 1. června do 30. září příslušného kalendářního roku musí žadatel dodržovat podmínku intenzity chovu hospodářských zvířat (skot, ovce, kozy, koně). Intenzitu chovu hospodářských zvířat je nutné dodržet každý den v rámci čtyřměsíčního kontrolního období od 1. června do 30. září.

Sankce za nesplnění této podmínky jsou odvislé od rozsahu a počtu nesplnění. Za jedno porušení se považuje nesplnění podmínky v jednom dni. Pokud dojde k poklesu po dva dny po sobě, nebo kdykoli během kontrolního období, pak se jedná o dvě porušení.

Intenzita chovu hospodářských zvířat

Pro účely kontroly a ověření splnění podmínek pro poskytnutí dotace bude zjišťována intenzita VDJ pro každý den kontrolního období. Pokud KNM nezjistí jinak, pak bude pro výpočet intenzity VDJ použit počet zvířat uvedený v ústřední evidenci hospodářských zvířat (IZR), popřípadě z deklarace chovu koní a plocha zemědělské půdy s příslušným druhem zemědělské kultury evidovaná v LPIS na žadatele, popřípadě pro potřebu výpočtu intenzity max. 1,15 VDJ plocha zemědělské půdy zařazená v roce podání žádosti o dotaci v podopatření OTP podle NV 75 (mimo titul Trvale podmáčené a rašelinné louky), podopatření Zatrávňování orné půdy podle NV 75, a to od druhého roku závazku nebo v titulu Zatrávňování orné půdy podle NV 79. **Pro žadatele je proto naprosto stěžejní, aby měl v pořádku data v ústřední evidenci hospodářských zvířat** a aby např. při smluvním výpasu dobytka nezapomněl nahlásit smluvní zvířata na číslo hospodářství, kde se zvířata nacházejí.

Intenzita chovu hospodářských zvířat

Při KNM budou zjišťována všechna zvířata aktuálně přítomná na hospodářství.

Chová-li žadatel koně, musí do 31. října příslušného kalendářního roku doručit elektronický opis registru koní držených v hospodářství společně s elektronickou deklarací chovu koní, která je vytvořena na základě údajů z registru koní v hospodářství vedeného v informačním systému ústřední evidence hospodářských zvířat podle plemenářského zákona.

Do deklarace chovu koní se uvádějí všechna plemena koní, včetně poníků.

Intenzita chovu hospodářských zvířat

Deklarace chovu koní obsahuje údaje o počtu a kategorii chovaných koní k 1. červnu příslušného kalendářního roku, včetně přepočtu na VDJ a dále každou změnu v počtu nebo kategorii chovaných zvířat.

V případě změny počtu chovaných zvířat v průběhu kontrolního období je žadatel povinen tuto změnu neprodleně zaznamenat v Registru koní!

Pokud žadatel nedoručí opis registru koní v hospodářství a deklaraci chovu koní do 31. října příslušného roku, koně se do výpočtu intenzity chovu hospodářských zvířat nezohlední, pokud není KNM zjištěno jinak.

Intenzita chovu hospodářských zvířat

Poznámka:

V případě krátkodobého přesunu na závody atp. je hospodářské zvíře započítáno do intenzity chovu tomu žadateli, u kterého se nachází večer dne přesunu.

Při podávání deklarace chovu koní je zapotřebí deklaraci v příslušné aplikaci Portálu farmáře nejen vytvořit, ale i odeslat na SZIF! Pouhé vytvoření deklarace se nerovná splnění podmínky podání deklarace chovu koní!

Detailní informace a návod k podání deklarace chovu koní naleznete v metodice SZIF „Uživatelská příručka k evidenci Deklarací chovu koní“, která je dostupná na stránkách fondu <http://www.szif.cz/cs/jednotna-zadost>.

Pokud dojde k převodu části, nebo celého podniku je tolerováno nedodržení intenzity VDJ po dobu 15 dní před a po dni zaevidování půdy převodce nabyvatelem v LPIS.

Intenzita chovu hospodářských zvířat

Z důvodu složitosti procesu převodu části anebo celého podniku a riziku porušení podmínek a následné sankce je ze strany MZe doporučeno tyto převody pokud možno neprovádět v období zjišťování intenzity VDJ (1. června až 30. září kalendářního roku).

Do výpočtu intenzity chovu zvířat se nezahrnuje farmový chov jelenovitých, osli a jejich kříženci ani jiné zájmové chovy.

Přepočet jednotlivých kategorií hospodářských zvířat na velké dobytčí jednotky

Druh a kategorie hospodářských zvířat (VDJ)	Koeficient přepočtu na velké dobytčí jednotky
skot ve věku nad 2 roky	1,0
skot ve věku nad 6 měsíců do 2 let	0,6
skot ve věku do 6 měsíců	0,4
ovce ve věku nad 1 rok	0,15
kozy ve věku nad 1 rok	0,15
koně ve věku nad 6 měsíců	1,0
Koně ve věku do 6 měsíců	0,4

Poznámka:

U skotu a koní ve věku do 6 měsíců včetně se počítá stáří ode dne následujícího po dni narození. Jedním rokem se rozumí 365 dní, jedním měsícem se rozumí 30 dní.

Intenzita chovu hospodářských zvířat

Podmínka č. 1

Žadatel musí v průběhu kontrolního období od 1. června do 30. září příslušného kalendářního roku splňovat podmínku intenzity chovu hospodářských zvířat, **a to nejméně 0,3 VDJ** na ha trvalého travního porostu obhospodařovaného žadatelem a evidovaného v LPIS.

Tato podmínka se neuplatní, pokud má žadatel TTP zařazen výlučně do titulů trvale podmáčené a rašelinné louky, ochrana modrásků a ochrana chřástala polního. Pokud však má žadatel zařazen do OTP i jiný, než tyto tři tituly, byť na minimální ploše, je již povinen podmínku minimální intenzity plnit, a to na celé ploše travních porostů!

Intenzita chovu hospodářských zvířat

Podmínka č. 2

Pokud je žadatel zařazen do OTP, mimo titulu Trvale podmáčené a rašelinné louky, musí v průběhu kontrolního období od 1. června do 30. září příslušného kalendářního roku splňovat podmínku intenzity chovu hospodářských zvířat **nejvýše 1,15 VDJ** na ha zařazený v roce podání žádosti o dotaci do podopatření OTP (mimo titulu Trvale podmáčené a rašelinné louky), nebo do podopatření Zatravňování orné půdy, a to od druhého roku závazku.

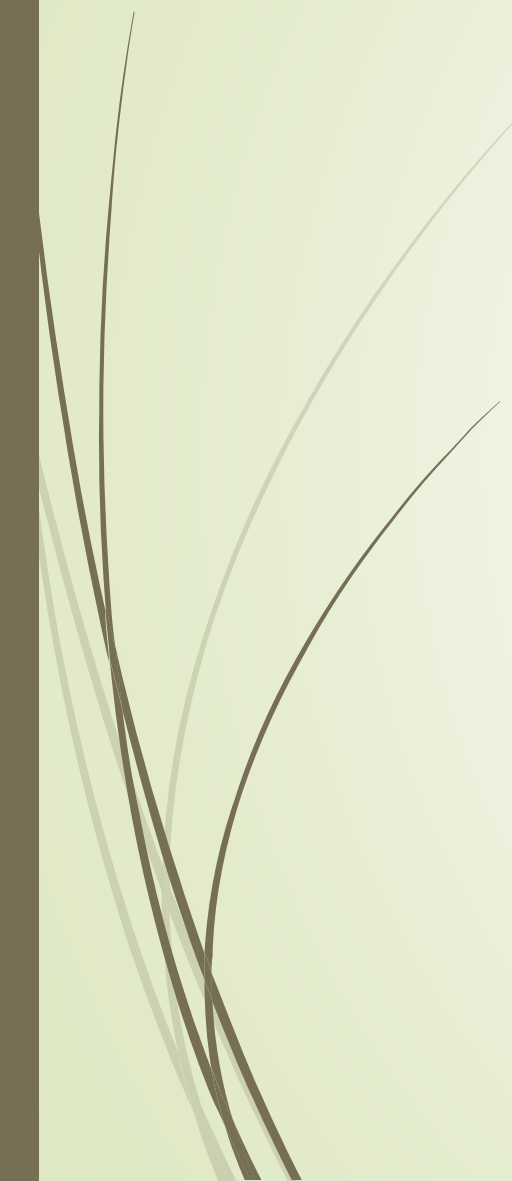
Do výpočtu intenzity chovu se **nezapočítávají nepasená ustájená zvířata** evidovaná na hospodářství žadatele, popřípadě stáje evidované na hospodářství žadatele, které uvede žadatel do žádosti o poskytnutí dotace. **Žadatel musí v tomto případě v žádosti o dotaci uvést číslo hospodářství nebo stáje, na které se nepasená zvířata nacházejí.**

Zvířata lze v průběhu roku libovolně do nepasené stáje přisunout, nebo naopak odsunout na jinou stáj. Za nepasená budou považována vždy ta zvířata, která budou k danému dni zaevidována na nepasené stáji.

Intenzita chovu hospodářských zvířat

Do výměry zemědělské půdy pro výpočet intenzity 1,15 se započítávají všechny následující díly půdních bloků:

- DPB vedené v LPIS, které jsou v roce podání žádosti o dotaci zařazeny v OTP (mimo titulu Trvale podmáčené a rašelinné louky), nebo,
 - DPB vedené v LPIS, které jsou v roce podání žádosti o dotaci zařazeny v podopatření Zatravňování orné půdy, a to od druhého roku závazku.
-

Intenzita chovu hospodářských zvířat

Podmínka č. 3

Žadatel musí v průběhu kontrolního období od 1. června do 30. září příslušného kalendářního roku splňovat podmínku intenzity chovu hospodářských zvířat, a to **nejvýše 1,5 VDJ** na ha zemědělské půdy obhospodařované žadatelem a vedené v LPIS s druhem zemědělské kultury orná půda, trvalý travní porost a trvalá kultura.

Ponechávání nepokosených ploch

Ponechávání nepokosených ploch

Na dílu půdního bloku s výměrou nejméně 12 ha, který je zařazený v rámci OTP do titulů:

- obecná péče o extenzivní louky a pastviny,
- mezofilní a vlhkomilné louky hnojené,
- mezofilní a vlhkomilné louky nehnojené,
- horské a suchomilné louky hnojené,
- horské a suchomilné louky nehnojené, musí žadatel každoročně ponechat při první seči nepokosenou plochu.

Podmínka ponechat nepokosenou plochu se nevztahuje na díl půdního bloku

- zařazený do titulu Obecná péče o extenzivní louky a pastviny který žadatel v žádosti o dotaci deklaruje jako pasený, tj., na jehož celé ploše žadatel do 31. července příslušného kalendářního roku provede jako první zemědělskou operaci v daném roce pastvu,
- na kterém je ke dni podání žádosti o dotaci v LPIS nahlášeno provádění obnovy trvalého travního porostu podle § 9 odst.5 NV.

Ponechávání nepokosených ploch

Při posuzování výměry dílu půdního bloku se od výměry příslušného dílu půdního bloku uvedené v LPIS odečte výměra krajinného prvku podle § 5 odst. 2 písm. a) nařízení vlády č. 307/2014 Sb., který se nachází na ploše příslušného dílu půdního bloku.

Nepokosená plocha musí mít rozlohu:

- nejméně 3 % z rozlohy dílu půdního bloku způsobilé k poskytnutí dotace,
- nejvýše 10 % z rozlohy dílu půdního bloku způsobilé k poskytnutí dotace,
- maximální rozloha jedné nepokosené plochy činí 1 hektar.

Nepokosená plocha může přiléhat k okraji dílu půdního bloku, nebo vnitřního krajinného prvku nebo může být umístěna uvnitř dílu půdního bloku. Nepokosenou plochu mohou tvořit pásy i souvislá plocha, která však nesmí mít rozlohu větší než 1 ha.

Ponechávání nepokosených ploch

Nepokosená plocha musí být na dílu půdního bloku ponechána minimálně do:

- **15. září**, pokud se jedná o díly půdních bloků zařazené do titulu **Mezofilní a vlhkofilné louky hnojené nebo nehnojené, s termínem seče od 15. července do 31. srpna**,
- **15. října**, pokud se jedná o díly půdních bloků zařazené do titulu **Horské a suchomilné louky hnojené nebo nehnojené, s termínem seče od 15. srpna do 30. září**.
- **15. srpna** příslušného kalendářního roku, **ve všech ostatních případech**.

Nepokosená plocha musí být vždy zlikvidována nejpozději do termínu první seče následujícího kalendářního roku!

Ponechávání nepokosených ploch

Povinnost ponechat nepokosené plochy minimálně do 15. srpna platí i pro díly půdních bloků zařazených do titulu Obecná péče o extenzivní louky a pastviny, na kterých žadatel ponechal nepokosené plochy a začal pást před 15. srpnem. Žadatel je povinen v tomto případě nepokosené plochy zajistit proti poškození pasenými zvířaty.

Při ponechávání nepokosené plochy je žadateli navíc k dotaci na daný titul poskytována dotace:

- 11 EUR/ha, pokud se jedná o titul Obecná péče o extenzivní louky a pastviny
- 11 EUR/ha, pokud se jedná o titul Mezofilní a vlhkomilné louky hnojené
- 5 EUR/ha, pokud se jedná o titul Mezofilní a vlhkomilné louky nehnojené
- 11 EUR/ha, pokud se jedná o titul Horské a suchomilné louky hnojené
- 5 EUR/ha, pokud se jedná o titul Horské a suchomilné louky nehnojené

Ponechávání nepokosených ploch

Žadatel může dobrovolně ponechat nepokosenou plochu i na dílu půdního bloku s výměrou nižší než 12 ha. Od roku 2017 je možné žádat o platbu za ponechání nepokosených ploch i při dobrovolném ponechání na dílu půdního bloku s výměrou menší než 12 ha.

V žádosti o poskytnutí dotace žadatel uvede u každého dílu půdního bloku, zda:

- ponechá na dílu půdního bloku nepokosené plochy a žádá o dotaci za nepokosené plochy,
- bude na dílu půdního bloku jako první zemědělskou operaci provádět pastvu a nežádá o dotaci za nepokosené plochy,
- dobrovolně na dílu půdního bloku ponechá nepokosenou plochu a žádá o dotaci za nepokosené plochy .

Podmínky titulu Druhově bohaté pastviny (§ 19 odst. 11 NV 75)

Podmínka č. 1

Žadatel zajistí údržbu travního porostu:

- sečí s odklizením pokosené hmoty nebo pastvou hospodářských zvířat do 31. července příslušného kalendářního roku, nebo
- pastvou hospodářských zvířat do 31. října příslušného kalendářního roku.

Žadatel je tedy povinen provést údržbu travního porostu minimálně dvakrát ročně, a to poprvé do 31. července nebo do 31. srpna a podruhé do 31. října. V případě první údržby může být provedena seč nebo pastva hospodářských zvířat, v případě druhé údržby se již musí jednat pouze o pastvu hospodářských zvířat.

Podmínky titulu Druhově bohaté pastviny (§ 19 odst. 11 NV 75)

Podmínka č. 2

Žadatel zajistí přísun dusíku pastvou ve výši nejméně 10 kilogramů celkového dusíku na 1 hektar příslušného dílupůdního bloku zařazeného v tomto titulu. Výměra se posuzuje dle stavu v LPIS k 31. prosinci příslušného kalendářního roku.

Orgán ochrany přírody může na základě souhlasného stanoviska tuto podmínku změnit a minimální limit přívodu dusíku libovolně snížit.

Podmínky titulu Druhově bohaté pastviny (§ 19 odst. 11 NV 75)

Podmínka č. 3

Žadatel zajistí likvidaci nedopasků sečením nebo mulčováním do 30 dnů od skončení pastvy, nebo v případě celoroční pastvy, nejpozději do 31. prosince příslušného kalendářního roku.

Tato podmínka se nevztahuje na plochu s průměrnou sklonitostí převyšující 10o.

Povinnost likvidovat nedopasky může být také měněna na základě souhlasného stanoviska místně příslušného orgánu ochrany přírody. Souhlasné stanovisko OOP si žadatel nechá potvrdit na formuláři vydaném SZIF a předkládá ho při fyzické kontrole na místě.

Podmínka č. 4

Žadatel neaplikuje žádná hnojiva. Za aplikaci hnojiv se nepovažuje pastva zvířat nebo vápnění trvalého travního porostu.

Podmínky titulu Druhově bohaté pastviny (§ 19 odst. 11 NV 75)

Podmínka č. 5

Žadatel neprovádí mulčování, obnovu trvalého travního porostu, přísev trvalého travního porostu a vápnění trvalého travního porostu bez souhlasného stanovisko OOP. Souhlasné stanovisko OOP si žadatel nechá potvrdit na formuláři vydaném SZIF a předkládá ho při fyzické kontrole na místě.

Podmínka č. 6

Žadatel neprovádí příkrm pasených zvířat. Za příkrm není považováno podávání minerálních lizů a napájení. Se souhlasem místně příslušného OOP lze v období od 1. dubna do 31. května provádět standardní příkrm. Provedení příkrmu bez souhlasného stanoviska místně příslušného OOP bude považováno za porušení podmínky“.

Podmínky titulu Druhově bohaté pastviny (§ 19 odst. 11 NV 75)

Podmínka č. 7

Žadatel aplikuje herbicidy povolené v příslušném kalendářním roce k používání v České republice pouze se souhlasným stanoviskem OOP, a to pouze bodově. Souhlasné stanovisko OOP si žadatel nechá potvrdit na formuláři vydaném SZIF a předkládá ho při fyzické kontrole na místě.

Děkujeme za pozornost

Ing. Libor Matyáš

Ing. Kamil Rind

